

Dotazník Exp. Výzk. 2013

Opatření proti pravicovému extremismu v ČR

V následujícím dotazníku Vás žádám o hodnocení opatření proti pravicovému extremismu ze strany státu i ze strany neziskových organizací. Dotazník je rozdělen na tři části – první část se týká hodnocení účinnosti opatření pomocí škály, druhá část rozvádí tato opatření detailněji a část třetí obsahuje doplňující otázky. Cílem dotazníku je prostřednictvím hodnocení expertů na tuto tematiku vytvořit soubor opatření, která jsou považována za nejúčinnější.

V této části dotazníku uvádím některá opatření proti pravicovému extremismu ze strany státu a neziskových organizací.

Posuďte, prosím, nakolik jsou tato opatření proti pravicovému extremismu účinná.

Označte pro každé z nich číslo ze škály: 5 = nejvyšší účinnost, 1 = nejnižší/žádná účinnost

Stát

Monitoring a zpravodajství z extrémně pravicové scény	5	4	3	2	1
Programy primární prevence pro žáky a studenty	5	4	3	2	1
Vzdělávání pedagogických pracovníků	5	4	3	2	1
Vzdělávání veřejnosti prostřednictvím kulturních institucí	5	4	3	2	1
Vzdělávání policejních pracovníků	5	4	3	2	1
Vzdělávání justičních pracovníků	5	4	3	2	1
Kurzy k extremismu v městech a obcích ve vztahu ke shromažďovacímu právu	5	4	3	2	1
Opatření pro zamezení infiltrace extremistů do policejních složek	5	4	3	2	1
Bezpečnostní opatření uplatňována při extremistických akcích	5	4	3	2	1

Nestátní organizace

Monitoring a zpravodajství z pravicově extremistické scény – mezinárodní spolupráce	5	4	3	2	1
Vzdělávací programy ve školách (studenti i učitelé)	5	4	3	2	1
Vzdělávání veřejnosti	5	4	3	2	1
Přímé akce – sdružování za účelem vyjádření nesouhlasu s pravicovými extremisty (demonstrace, pochody)	5	4	3	2	1

Považujete za důležitá jakákoliv další opatření (státu či neziskových organizací) proti pravicovému extremismu, která zde nebyla uvedena?

Práce s členy ultrapravic. skupin, kteří chtějí scénu opustit – v duchu programů jako je Exit Deutschland

V této části dotazníku Vás žádám o podrobnější hodnocení opatření proti pravicovému extremismu (či aktivit, které se této problematice týkají vzdáleněji). V následujících otázkách prosím (do prázdného rámečku pod otázkou) slovně zhodnoťte kvalitu opatření z hlediska toho, **jak plní či neplní svou funkci**, včetně jakýchkoliv dalších připomínek, návrhů na lepší řešení apod.

U každé z otázek prosím zohledněte, z jaké pozice hodnotíte:

(zvýrazněním nebo vepsáním čísla či písmena kamkoliv k otázce)

1 – vycházím z nezpochybnitelně ověřených údajů

2 – vycházím z kvalifikovaných odhadů odborníků

3 – jde o můj odhad

N – nevím, nemohu posoudit

Stát

Monitoring a zpravodajství z extrémně pravicové scény

Čtvrtletní a výroční zprávy o situaci na extremistické scéně od Bezpečnostního odboru Ministerstva vnitra

Základní informace o akcích plus statistiky, zdrojem zřejmě ÚBOZ. Poslední dobou podivné květnaté „úvodníky“.

1	2	3	N
----------	---	---	---

Čtvrtletní zprávy o situaci na extremistické scéně Bezpečnostní Informační Služby

Méně obsažné, vesměs vágní, neobsahují zásadně nové info oproti policejné – vnitřním zprávám.

1	2	3	N
----------	---	---	---

Komunikace příslušných orgánů s novináři, poskytování objektivních informací

„Objektivní informace“ o záležitostech souvisejících s politickou kriminalitou, příp. terorismem je

mýtus.

1	2	3	N
---	---	---	---

Koncepce boje proti extremismu a jejich vyhodnocení (každoroční) Ministerstva vnitra.

Jsou výrazem určitého „protežování“ problematiky extremismu ze strany MV. Silný důraz na pravicový extremismus – určitá nerovnováha.

1	2	3	N
---	---	---	---

Vzdělávání a osvěta žáků, pedagogů a veřejnosti

Vzdělávací projekty a programy primární prevence pro žáky a studenty realizované ve spolupráci státu a neziskových organizací, např. projekty „*Extremismus – a co na to zákon?*“

Primární prevence je potřebná, je ale nutno dbát na to, aby spíše nevyvolala do té doby třeba latentní zájem o „zakázané ovoce“. To znamená správná forma prezentace, ideální je (západní zkušenost) použití bývalých členů hnutí pro vyšší účinnost.

1	2	3	N
---	---	---	---

Podpora vzdělávání pedagogických pracovníků prostřednictvím Metodického doporučení k primární prevenci (část *Extremismus, rasismus, xenofobie, antisemitismus* obsahuje doporučení pedagogům jak reagovat na takové jevy).

Dle mých zkušeností umí na tyto otázky věcně a účinně reagovat minimum pedagogů. Je to různé, ale někteří mají skutečně fatální mezery ve znalostech o subkulturách.

1	2	3	N
---	---	---	---

Vzdělávání veřejnosti prostřednictvím kulturních institucí podporovaných státem – kulturní akce a činnosti, jejichž cílem je osvěta veřejnosti ve vztahu k odlišným kulturám a etnické toleranci, s

cílem eliminovat jevy jako je rasismus a xenofobie. (Například *Muzeum Romské kultury, Památník Terezín, Památník Lidice*)

Tyto instituce mají minimální dopad na veřejné mínění.

1	2	3	N
---	---	---	---

Vzdělávání policejních a justičních pracovníků

Kurz pro velitele bezpečnostních opatření „*Velitelé bezpečnostních opatření v boji proti terorismu a extremismu*“ s cílem prohloubení znalostí v tomto směru, včetně komunikace s účastníky shromáždění, nezúčastněnými občany, médii a posttraumatické péče o osoby v kritických situacích. (Do roku 2011 bylo vyškoleno celkem 84 policistů).

1	2	3	N
---	---	---	---

Kurzy pro příslušníky Služby kriminální policie a vyšetřování „*Výcvik specialistů SKPV problematiky extremismu*“.

1	2	3	N
---	---	---	---

Vzdělávání justičních pracovníků prostřednictvím kurzů pro soudce a státní zástupce zaměřené na posuzování zločinů spadajících pod oblast extremismu.

Prohlubovat specializaci just. pracovníků na tuto oblast je nutné – policisté si často stěžují na malou orientaci soudců a SZ v problematice. Justiční akademie se snaží pořádat tematické kurzy, jde o to, aby byli kontinuálně vzděláváni specialisté a tyto kauzy nebyly přidělovány náhodně či za trest.

1	2	3	N
---	---	---	---

Kurzy k extremismu ve vztahu k shromažďovacímu právu. Zpracovatelům shromažďovací agentury na krajské úrovni jsou poskytovány informace, jak postupovat a komunikovat v případě nahlášeného shromáždění pravicových extremistů.

Je třeba sjednocovat praxi v rámci měst, brát v úvahu precedenční rozsudky v případech, kdy bylo rozhodnutí obce napadeno svolavatelem shromáždění. Velmi potřebná činnost.

1	2	3	N
---	---	---	---

Opatření pro zamezení infiltrace extremistů do policejních a vojenských složek – lustrace.

Nutné opatření, nikdy ale nemůže zafungovat absolutně. Také nutno stanovit míru, kdy je nějaké názorové směřování ještě tolerovatelné u přísl. ozbrojených sborů. Někjaké názory, někdy třeba nekonformní, má právo mít každý občan.

1	2	3	N
---	---	---	---

Bezpečnostní strategie využívané při zasahování na extremistických akcích

„*Low profile policing*“ – strategie minimálního prezentování policejní síly a strategie „3D“ - diskuze, snižování napětí proaktivním přístupem, rázná akce.

Osvědčená strategie, ne vždy snadno aplikovatelná (např. při zásazích proti skupinám, primárně agresivním vůči policii)

1	2	3	N
---	---	---	---

Využívání Antikonfliktních týmů.

Viz výše

1	2	3	N
---	---	---	---

Nestátní organizace

Monitoring a zpravodajství z extremistické scény

Evropská informační síť *RAXEN*, fungující v rámci *European Union monitoring Centre of Rasism and Xenofobia*. V České republice ji koordinuje Člověk tísni spolu s dalšími neziskovými organizacemi. (*Tolerance a Občanská společnost, Bejt Praha, Centrum pro integraci cizinců, Centrum pro aplikovanou antropologii a terénní výzkum ZČU*).

Neznám konkrétní podobu. Orientováno jen na ultrapravicovou scénu.

1	2	3	N
---	---	---	---

Nadnárodní síť *European Network against Racism* - sdružuje neziskové organizace a vydává každoročně stínovou zprávu o stavu rasismu v každé ze zemí. Z českých organizací zde figurují *Helsinský výbor, IQ Roma Service, O.s. Slovo 21, Romodrom, O.s. pro integraci a migraci, O.s. vzájemné soužití, Zvíle práva*.

Nevím, jakou funkci má tato zpráva plnit a tedy ani, zda ji plní.

1	2	3	N
---	---	---	---

Vzdělávání

Projekty pro vzdělávání dětí a učitelů, např. rozsáhlý projekt „*Dovedu to pochopit? - Hrozby neonacismu*“ (*Člověk v tísni, Varianty*) který obsahoval semináře pro VŠ, SŠ i ZŠ, veřejnou kampaň a též metodickou příručku pro učitele o zpracování tématu pravicového extremismu či projekt „*Vzájemnou spoluprací neromských a romských žáků k odstranění rasismu a xenofobie ve školách a ve společnosti*“ (*O.s. Romea*) – vydávání multikulturního časopisu *Romano voďori*, psychologické poradenství, workshopy, metodické příručky pro pedagogy.

1	2	3	N
---	---	---	---

Vzdělávací, kulturní a osvětové aktivity za účelem zvýšit povědomí veřejnosti o nebezpečí

pravického extremismu, rasismu a xenofobie ve společnosti - přednášky, diskuze, promítání, kampaně. Např. kampaň „*Nebyť nácek nestačí*“ (*Organizace Alerta, Iniciativa Ne rasismu*), „*Nedívej se černobíle*“ (*Český Helsinský výbor*).

Na podobné akce většinou chodí „již přesvědčení“, tedy nikoli cílová skupina (potencionální pravic. extremisté)

1	2	3	N
---	---	---	---

Přímé akce – sdružování za účelem vyjádření nesouhlasu s pravicovými extremisty

Nenásilné demonstrace či pochody, jejichž cílem je vyjádřit nesouhlas s aspekty typickými pro pravicový extremismus (rasismus, xenofobie apod.), svolávány většinou neoficiálními organizacemi. (*Alerta, Iniciativa Ne Rasismu..*)

Důležitá je masovost, která působí na veřejné mínění i psychiku sympatizantů extrémní pravice – např. akce v Německu.

1	2	3	N
---	---	---	---

Demonstrace či pochody reagující na konkrétní akci pravicových extremistů, jejichž účelem je narušit jejich demonstraci či zamezit v pochodu městem. (*Alerta, Iniciativa Ne Rasismu, Antifa,..*)

Záleží na konkrétní akci – taktika může být úspěšná, je-li dobře koordinovaná; často ale přeroste do střetů „antidemonstrantů“ s policií a výsledkem je masivnější narušení veř. pořádku, než by způsobila původní akce. I sympatie veřejnosti často pak jdou proti antifašistům, případně vzniká názor (i v médiích), že jde o bitky dvou podobných skupin extremistů a rváčů.

1	2	3	N
---	---	---	---

Neformální iniciativy, které vzniknou jako reakce na konkrétní aktivitu (demonstraci či pochod) pravicových extremistů. (Např. *Brno Blokuje, Iniciativa Nenávist není řešení, Kralupy proti neonacismu*).

Jde o to, jakou činnost (a jak kvalitně) vyvíjejí. Obecně jsou fungující lokální iniciativy důležitější než import jedné konkrétní akce „řemeslnými aktivisty“ odjinud.

1	2	3	N
---	---	---	---

Považujete za důležitá jakákoliv další opatření (státu či neziskových organizací) proti pravicovému extremismu, která zde dosud nebyla uvedena?

--

V této části dotazníku Vás žádám o zodpovězení konkrétních otázek ohledně problematiky pravicového extremismu a opatření proti němu. Do prázdného rámečku pod otázkou prosím slovně odpovězte, včetně jakýchkoliv dalších připomínek.

**U každé z otázek prosím zohledněte, z jaké pozice hodnotíte:
(zvýrazněním nebo vepsáním čísla či písmena kamkoliv k otázce)**

1 – vycházím z nezpochybnitelně ověřených údajů

2 – vycházím z kvalifikovaných odhadů odborníků

3 – jde o můj odhad

N – nevím, nemohu posoudit

V roce 2011 došlo ke zrušení skupin *Task Force*, které se zabývaly hledáním řešení v boji proti extremismu a představovaly spolupráci státu, neziskových organizací a akademické obce.

Bylo působení *Task Force* přínosné?

Bylo by žádoucí obnovit podobný model spolupráce mezi sektory?

Domnívám se, že ano. Ovšem úředníci, policisté, akademici a aktivisté někdy dost obtížně hledají společný model komunikace; jde často o zásadně odlišné osobnosti i přístupy.

1	2	3	N
----------	---	---	---

Jsou právní předpisy vztahující se ke kriminalitě spojené s postihem pravicového extremismu dostatečně účinné?

Ano. Stejný názor má i většina policejních expertů. Problémy nastávají v konkrétní aplikaci (známé problémy dokazování, znaleckých posudků, rozdílných právních názorů policie a SZ apod.)

1	2	3	N
---	---	---	---

Jsou právní předpisy vztahující se k internetové kriminalitě pravicových extremistů dostatečně účinné?

Nejsou na ni speciální předpisy. Odhalování a dokazování naráží na problém umístění serverů v jiných zemích.

1	2	3	N
---	---	---	---

Je Česká republika úspěšná v plnění závazků plynoucích z mezinárodních dohod? (*Mezinárodní úmluva o odstranění všech forem rasové diskriminace, Úmluva o ochraně lidských práv a svobod,..*)

ČR bývá periodicky plísněna za nedostatečné řešení problémů romské minority.

1	2	3	N
---	---	---	---

Je věnována dostatečná pozornost plnění opatření obsažených v Koncepti s bojem proti extremismu Ministerstva vnitra?

Pozornost ze strany koho? Formálně se opatření v zásadě plní.

1	2	3	N
---	---	---	---

Děkuji Vám za spolupráci,

Anna Marie Vinařická
(anna.vinaricka@email.cz)

Březen 2013

Dotazník Exp. Akad. 2013

Opatření proti pravicovému extremismu v ČR

V následujícím dotazníku Vás žádám o hodnocení opatření proti pravicovému extremismu ze strany státu i ze strany neziskových organizací. Dotazník je rozdělen na tři části – první část se týká hodnocení účinnosti opatření pomocí škály, druhá část rozvádí tato opatření detailněji a část třetí obsahuje doplňující otázky. Cílem dotazníku je prostřednictvím hodnocení expertů na tuto tematiku vytvořit soubor opatření, která jsou považována za nejúčinnější.

V této části dotazníku uvádím některá opatření proti pravicovému extremismu ze strany státu a neziskových organizací.

Posuďte, prosím, nakolik jsou tato opatření proti pravicovému extremismu účinná.

Označte pro každé z nich číslo ze škály: 5 = nejvyšší účinnost, 1 = nejnižší/žádná účinnost

Stát

Monitoring a zpravodajství z extrémně

pravicové scény 5 4 3 2 1

Programy primární prevence pro žáky a

studenty 5 4 3 2 1

Vzdělávání pedagogických pracovníků

5 4 3 2 1

Vzdělávání veřejnosti prostřednictvím

kulturních institucí 5 4 3 2 1

Vzdělávání policejních pracovníků	5	4	3	2	1
Vzdělávání justičních pracovníků	5	4	3	2	1
Kurzy k extremismu v městech a obcích ve vztahu ke shromažďovacímu právu	5	4	3	2	1
Opatření pro zamezení infiltrace extremistů do policejních složek	5	4	3	2	1
Bezpečnostní opatření uplatňována při extremistických akcích	5	4	3	2	1
<u>Nestátní organizace</u>					
Monitoring a zpravodajství z pravicově extremistické scény – mezinárodní spolupráce	5	4	3	2	1
Vzdělávací programy ve školách (studenti i učitelé)	5	4	3	2	1
Vzdělávání veřejnosti	5	4	3	2	1
Přímé akce – sdružování za účelem vyjádření nesouhlasu s pravicovými extremisty (demonstrace, pochody)	5	4	3	2	1

Považujete za důležitá jakákoliv další opatření (státu či neziskových organizací) proti pravicovému extremismu, která zde nebyla uvedena?

V této části dotazníku Vás žádám o podrobnější hodnocení opatření proti pravicovému extremismu (či aktivit, které se této problematice týkají vzdáleněji). V následujících otázkách prosím (do prázdného rámečku pod otázkou) slovně zhodnoťte kvalitu opatření z hlediska toho, **jak plní či neplní svou funkci**, včetně jakýchkoliv dalších připomínek, návrhů na lepší řešení apod.

U každé z otázek prosím zohledněte, z jaké pozice hodnotíte:

(zvýrazněním nebo vepsáním čísla či písmena kamkoliv k otázce)

1 – vycházím z nezpochybnitelně ověřených údajů

2 – vycházím z kvalifikovaných odhadů odborníků

3 – jde o můj odhad

N – nevím, nemohu posoudit

Stát

Monitoring a zpravodajství z extrémně pravicové scény

Čtvrtletní a výroční zprávy o situaci na extremistické scéně od Bezpečnostního odboru Ministerstva vnitra

Zpráva je poměrně plytká, často opisuje z médií, případně z informací samotných „extremistů“. Její dopad na veřejnost je omezený.

1	2	3	N
----------	----------	----------	----------

Čtvrtletní zprávy o situaci na extremistické scéně Bezpečnostní Informační Služby

Jsou o něco přesnější, k veřejnosti se ale dostávají ještě méně, než informace z MVČR.

1	2	3	N
---	---	---	---

Komunikace příslušných orgánů s novináři, poskytování objektivních informací

V případě Policie problematické, často paušalizující. Na veřejnosti je ale poměrně slyšet.

1	2	3	N
---	---	---	---

Koncepce boje proti extremismu a jejich vyhodnocení (každoroční) Ministerstva vnitra.

Relativně nejzajímavější materiál MVČR, je ale určen de facto pouze pro odbornou veřejnost.

1	2	3	N
---	---	---	---

Vzdělávání a osvěta žáků, pedagogů a veřejnosti

Vzdělávací projekty a programy primární prevence pro žáky a studenty realizované ve spolupráci státu a neziskových organizací, např. projekty „*Extremismus – a co na to zákon?*“

Znám pouze zprostředkovaně – nemohu posoudit.

1	2	3	N
---	---	---	---

Podpora vzdělávání pedagogických pracovníků prostřednictvím Metodického doporučení k primární prevenci (část *Extremismus, rasismus, xenofobie, antisemitismus* obsahuje doporučení pedagogům jak reagovat na takové jevy).

Znám pouze zprostředkovaně – nemohu posoudit.

1	2	3	N
---	---	---	---

Vzdělávání veřejnosti prostřednictvím kulturních institucí podporovaných státem – kulturní akce a činnosti, jejichž cílem je osvěta veřejnosti ve vztahu k odlišným kulturám a etnické toleranci, s cílem eliminovat jevy jako je rasismus a xenofobie. (Například *Muzeum Romské kultury, Památník Terezín, Památník Lidice*)

Znám částečně, dopad na veřejnost je omezený, nicméně poměrně citelný.

1	2	3	N
---	---	---	---

Vzdělávání policejních a justičních pracovníků

Kurz pro velitele bezpečnostních opatření „*Velitelé bezpečnostních opatření v boji proti terorismu a extremismu*“ s cílem prohloubení znalostí v tomto směru, včetně komunikace s účastníky shromáždění, nezúčastněnými občany, médií a posttraumatické péče o osoby v kritických situacích. (Do roku 2011 bylo vyškoleno celkem 84 policistů).

Znám pouze zprostředkovaně – nemohu posoudit.

1	2	3	N
---	---	---	---

Kurzy pro příslušníky Služby kriminální policie a vyšetřování „*Výcvik specialistů SKPV problematiky extremismu*“.

Znám pouze zprostředkovaně – nemohu posoudit.

1	2	3	N
---	---	---	---

Vzdělávání justičních pracovníků prostřednictvím kurzů pro soudce a státní zástupce zaměřené na posuzování zločinů spadajících pod oblast extremismu.

Znám pouze zprostředkovaně – nemohu posoudit.

1	2	3	N
---	---	---	---

Kurzy k extremismu ve vztahu k shromažďovacímu právu. Zpracovatelům shromažďovací agentury na krajské úrovni jsou poskytovány informace, jak postupovat a komunikovat v případě nahlášeného shromáždění pravicových extremistů.

Znám pouze zprostředkovaně – nemohu posoudit.

1	2	3	N
---	---	---	---

Opatření pro zamezení infiltrace extremistů do policejních a vojenských složek – lustrace.

Znám pouze zprostředkovaně – nemohu posoudit.

1	2	3	N
---	---	---	---

Bezpečnostní strategie využívané při zasahování na extremistických akcích

„*Low profile policing*“ – strategie minimálního prezentování policejní síly a strategie „3D“ - diskuze, snižování napětí proaktivním přístupem, rázná akce.

Buď nefunguje, nebo není používána správně. Police často zasahuje zbytečně tvrdě, nebo naopak vůbec. Za stejných podmínek pak v různých případech zasahuje odlišně.

1	2	3	N
---	---	---	---

Využívání Antikonfliktních týmů.

Sporné. Teoreticky jde o logickou strategii, která by měla sloužit k snížení napětí, v praxi ale často vede naopak k jeho eskalaci (zejména v případě odpůrců „extremistů“).

1	2	3	N
---	---	---	---

Nestátní organizace

Monitoring a zpravodajství z extremistické scény

Evropská informační síť *RAXEN*, fungující v rámci *European Union monitoring Centre of Racism and Xenophobia*. V České republice ji koordinuje Člověk tísni spolu s dalšími neziskovými organizacemi. (*Tolerance a Občanská společnost, Bejt Praha, Centrum pro integraci cizinců, Centrum pro aplikovanou antropologii a terénní výzkum ZČU*).

Znám částečně, informace jsou obvykle poměrně správné, jejich dopad na veřejnost je podle mého soudu nižší, než v případě zpráv MVČR.

1	2	3	N
---	---	---	---

Nadnárodní síť *European Network against Racism* - sdružuje neziskové organizace a vydává každoročně stínovou zprávu o stavu rasismu v každé ze zemí. Z českých organizací zde figurují *Helsinský výbor, IQ Roma Service, O.s. Slovo 21, Romodrom, O.s. pro integraci a migraci, O.s. vzájemné soužití, Zvíle práva*.

Znám pouze zprostředkovaně – nemohu posoudit.

1	2	3	N
---	---	---	---

Vzdělávání

Projekty pro vzdělávání dětí a učitelů, např. rozsáhlý projekt „*Dovedu to pochopit? - Hrozby neonacismu*“ (*Člověk v tísni, Varianty*) který obsahoval semináře pro VŠ, SŠ i ZŠ, veřejnou kampaň a též metodickou příručku pro učitele o zpracování tématu pravicového extremismu či projekt „*Vzájemnou spoluprací neromských a romských žáků k odstranění rasismu a xenofobie ve školách a ve společnosti*“ (*O.s. Romea*) – vydávání multikulturního časopisu *Romano vod'ori*, psychologické poradenství, workshopy, metodické příručky pro pedagogy.

Relativně úspěšné (ve smyslu – předkládající srozumitelným způsobem základní informace), dopad na veřejnost je ale stále omezený.

1	2	3	N
---	---	---	---

Vzdělávací, kulturní a osvětové aktivity za účelem zvýšit povědomí veřejnosti o nebezpečí pravicového extremismu, rasismu a xenofobie ve společnosti - přednášky, diskuze, promítání, kampaně. Např. kampaň „*Nebýt nácek nestačí*“ (*Organizace Alerta, Iniciativa Ne rasismu*), „*Nedívej se černobíle*“ (*Český Helsinský výbor*).

Aktivity určené obvykle užšímu kruhu lidí, zejména těch, kteří se v dané problematice pohybují. Relativně úspěšné, ale oslovuje jen určitý segment společnosti.

1	2	3	N
---	---	---	---

Přímé akce – sdružování za účelem vyjádření nesouhlasu s pravicovými extremisty

Nenásilné demonstrace či pochody, jejichž cílem je vyjádřit nesouhlas s aspekty typickými pro pravicový extremismus (rasismus, xenofobie apod.), svolávány většinou neoficiálními organizacemi. (*Alerta, Iniciativa Ne Rasismu..*)

V posledních letech jsou tyto akce obvykle svolávány organizacemi typu „Nenávist není řešení“ či „Neonacisty v Ústí nechceme“. Tyto aktivity mají smysl a dlouhodobě mohou přispět aktivizaci občanské společnosti.

1	2	3	N
---	---	---	---

Demonstrace či pochody reagující na konkrétní akci pravicových extremistů, jejichž účelem je narušit jejich demonstraci či zamezit v pochodu městem. (*Alerta, Iniciativa Ne Rasismu, Antifa,..*)

Problematické. Jde o logickou snahu odpůrců „extremismu“ zabránit pochodům rozněcujícím nacionální nebo rasovou zášť, dochází při nich ale někdy k porušování zákona.

1	2	3	N
---	---	---	---

Neformální iniciativy, které vzniknou jako reakce na konkrétní aktivitu (demonstraci či pochod) pravicových extremistů. (Např. *Brno Blokuje*, *Iniciativa Nenávist není řešení*, *Kralupy proti neonacismu*).

V zásadě úspěšné.

1	2	3	N
---	---	---	---

Považujete za důležitá jakákoliv další opatření (státu či neziskových organizací) proti pravicovému extremismu, která zde dosud nebyla uvedena?

V této části dotazníku Vás žádám o zodpovězení konkrétních otázek ohledně problematiky pravicového extremismu a opatření proti němu. Do prázdného rámečku pod otázkou prosím slovně odpovězte, včetně jakýchkoliv dalších připomínek.

U každé z otázek prosím zohledněte, z jaké pozice hodnotíte:

(zvýrazněním nebo vepsáním čísla či písmena kamkoliv k otázce)

1 – vycházím z nezpochybnitelně ověřených údajů

2 – vycházím z kvalifikovaných odhadů odborníků

3 – jde o můj odhad

N – nevím, nemohu posoudit

V roce 2011 došlo ke zrušení skupin *Task Force*, které se zabývaly hledáním řešení v boji proti extremismu a představovaly spolupráci státu, neziskových organizací a akademické obce.

Bylo působení Task Force přínosné?

Bylo by žádoucí obnovit podobný model spolupráce mezi sektory?

Teoreticky by to žádoucí bylo, fungování Task Force ale ukázalo, že v současné době podobný model nefunguje.

1	2	3	N
---	---	---	---

Jsou právní předpisy vztahující se ke kriminalitě spojené s postihem pravicového extremismu dostatečně účinné?

Ano

1	2	3	N
---	---	---	---

Jsou právní předpisy vztahující se k internetové kriminalitě pravicových extremistů dostatečně účinné?

Nedokážu posoudit (domnívám se, že ano).

1	2	3	N
---	---	---	---

Je Česká republika úspěšná v plnění závazků plynoucí z mezinárodních dohod? (*Mezinárodní úmluva o odstranění všech forem rasové diskriminace, Úmluva o ochraně lidských práv a svobod,..*)

Nedokážu posoudit (domnívám se, že ano).

1	2	3	N
---	---	---	---

Je věnována dostatečná pozornost plnění opatření obsažených v Konceptci s bojem proti extremismu Ministerstva vnitra?

Nejsem si jist, navíc si nejsem jist, zda-li jsou tato opatření vždy ke prospěchu věci.

1	2	3	N
---	---	---	---

Děkuji Vám za spolupráci,

Anna Marie Vinařická
(anna.vinaricka@email.cz)

Březen 2013

Dotazník Exp.Akad. 2013

Opatření proti pravicovému extremismu v ČR

V následujícím dotazníku Vás žádám o hodnocení opatření proti pravicovému extremismu ze strany státu i ze strany neziskových organizací. Dotazník je rozdělen na tři části – první část se týká hodnocení účinnosti opatření pomocí škály, druhá část rozvádí tato opatření detailněji a část třetí obsahuje doplňující otázky. Cílem dotazníku je prostřednictvím hodnocení expertů na tuto tematiku vytvořit soubor opatření, která jsou považována za nejúčinnější.

V této části dotazníku uvádím některá opatření proti pravicovému extremismu ze strany státu a neziskových organizací.

Posuďte, prosím, nakolik jsou tato opatření proti pravicovému extremismu účinná.

Označte pro každé z nich číslo ze škály: 5 = nejvyšší účinnost, 1 = nejnižší/žádná účinnost

Stát

Monitoring a zpravodajství z extrémně
pravicové scény

5 4 3 2 1

Programy primární prevence pro žáky a
studenty

5 4 3 2 1

Vzdělávání pedagogických pracovníků

5 4 3 2 1

Vzdělávání veřejnosti prostřednictvím
kulturních institucí

5 4 3 2 1

Vzdělávání policejních pracovníků	5	4	<u>3</u>	2	1
Vzdělávání justičních pracovníků	5	4	3	2	1
Kurzy k extremismu v městech a obcích ve vztahu ke shromažďovacímu právu	5	4	3	2	<i>1</i>
Opatření pro zamezení infiltrace extremistů do policejních složek	5	<i>4</i>	3	2	1
Bezpečnostní opatření uplatňována při extremistických akcích	5	4	3	2	1
<u>Nestátní organizace</u>					
Monitoring a zpravodajství z pravicově extremistické scény – mezinárodní spolupráce	5	4	<u>3</u>	2	1
Vzdělávací programy ve školách (studenti i učitelé)	5	4	3	<u>2</u>	1
Vzdělávání veřejnosti	5	4	3	2	<u>1</u>
Přímé akce – sdružování za účelem vyjádření nesouhlasu s pravicovými extremisty (demonstrace, pochody)	5	4	<u>3</u>	2	1

Považujete za důležitá jakákoliv další opatření (státu či neziskových organizací) proti pravicovému extremismu, která zde nebyla uvedena?

Jediným smysluplným opatřením je výchova mladé generace, zejména výchova v rodině.
--

V této části dotazníku Vás žádám o podrobnější hodnocení opatření proti pravicovému extremismu (či aktivit, které se této problematice týkají vzdáleněji). V následujících otázkách prosím (do prázdného rámečku pod otázkou) slovně zhodnoťte kvalitu opatření z hlediska toho, **jak plní či neplní svou funkci**, včetně jakýchkoliv dalších připomínek, návrhů na lepší řešení apod.

U každé z otázek prosím zohledněte, z jaké pozice hodnotíte:

(zvýrazněním nebo vepsáním čísla či písmena kamkoliv k otázce)

1 – vycházím z nezpochybnitelně ověřených údajů

2 – vycházím z kvalifikovaných odhadů odborníků

3 – jde o můj odhad

N – nevím, nemohu posoudit

Stát

Monitoring a zpravodajství z extrémně pravicové scény

Čtvrtletní a výroční zprávy o situaci na extremistické scéně od Bezpečnostního odboru Ministerstva vnitra

Jsou objektivní a výstižná

<u>1</u>	2	3	N
----------	---	---	---

Čtvrtletní zprávy o situaci na extremistické scéně Bezpečnostní Informační Služby

Jsou objektivní a výstižná

<u>1</u>	2	3	N
----------	---	---	---

Komunikace příslušných orgánů s novináři, poskytování objektivních informací

Ze strany sdělovacích prostředků jsou vytrhávány z kontextu a tendenčně presentována

1	2	<u>3</u>	N
---	---	----------	---

Koncepce boje proti extremismu a jejich vyhodnocení (každoroční) Ministerstva vnitra.

Ukázalo se, že koncepce nic neřeší a jsou jenom prázdná slova.

1	2	<u>3</u>	N
---	---	----------	---

Vzdělávání a osvěta žáků, pedagogů a veřejnosti

Vzdělávací projekty a programy primární prevence pro žáky a studenty realizované ve spolupráci státu a neziskových organizací, např. projekty „*Extremismus – a co na to zákon?*“

Jde o zcela výjimečné projekty, které nejsou v plné míře seznámit mladou generaci s podstatou problému extremismu.

1	2	<u>3</u>	N
---	---	----------	---

Podpora vzdělávání pedagogických pracovníků prostřednictvím Metodického doporučení k primární prevenci (část *Extremismus, rasismus, xenofobie, antisemitismus* obsahuje doporučení pedagogům jak reagovat na takové jevy).

Metodická doporučení jsou nedostačující, mnohem efektivnější jsou cílená školení, semináře apod.

1	2	<u>3</u>	N
---	---	----------	---

Vzdělávání veřejnosti prostřednictvím kulturních institucí podporovaných státem – kulturní akce a činnosti, jejichž cílem je osvěta veřejnosti ve vztahu k odlišným kulturám a etnické toleranci, s cílem eliminovat jevy jako je rasismus a xenofobie. (Například *Muzeum Romské kultury, Památník Tereziín, Památník Lidice*)

Veřejnost o tyto akce příliš velký zájem nemá, spíše jde o „zájezdové akce“ a to ještě ze zahraničí.

1	2	<u>3</u>	N
---	---	----------	---

Vzdělávání policejních a justičních pracovníků

Kurz pro velitele bezpečnostních opatření „*Velitelé bezpečnostních opatření v boji proti terorismu a extremismu*“ s cílem prohloubení znalostí v tomto směru, včetně komunikace s účastníky shromáždění, nezúčastněnými občany, médii a posttraumatické péče o osoby v kritických situacích. (Do roku 2011 bylo vyškoleny celkem 84 policistů).

Školení velitelů sice je chválné, ovšem mnohem efektivnější jsou školení řadových policistů. Další problém je, kdo školení vede, často lidé, kteří nemají valné zkušenosti s touto problematikou a jenom se vydávají za „experty“.

1	2	<u>3</u>	N
---	---	----------	---

Kurzy pro příslušníky Služby kriminální policie a vyšetřování „*Výcvik specialistů SKPV problematiky extremismu*“.

To se tak jmenuje kurz? Ono totiž o žádný výcvik extremismu se nejedná. Jde o cílené semináře pro příslušníky SKPV, a ty jsou skutečně kvalitně vedené a mají smysl. Osobně jsem takové kurzy pořádal.

1	2	<u>3</u>	N
---	---	----------	---

Vzdělávání justičních pracovníků prostřednictvím kurzů pro soudce a státní zástupce zaměřené na posuzování zločinů spadajících pod oblast extremismu.

Tyto semináře jsou zaměřeny převážně na právní otázky postihu, už méně na projevy a podstatu extremismu.

1	2	<u>3</u>	N
---	---	----------	---

Kurzy k extremismu ve vztahu k shromažďovacímu právu. Zpracovatelům shromažďovací agentury na krajské úrovni jsou poskytovány informace, jak postupovat a komunikovat v případě nahlášeného shromáždění pravicových extremistů.

Nemají žádnou vypovídací hodnotu a nic neřeší.

1	2	<u>3</u>	N
---	---	----------	---

Opatření pro zamezení infiltrace extremistů do policejních a vojenských složek – lustrace.

Nevím, co je míněno lustrací v tomto slova smyslu. Nic méně opatření na úrovni prověřování adepta před vstupem do těchto složek je velmi přísné a smysluplné s vysokou účinností.

1	2	<u>3</u>	N
---	---	----------	---

Bezpečnostní strategie využívané při zasahování na extremistických akcích

„*Low profile policing*“ – strategie minimálního prezentování policejní síly a strategie „3D“ - diskuze, snižování napětí proaktivním přístupem, rázná akce.

Nemůžu se vyjádřit

1	2	3	N
---	---	---	---

Využívání Antikonfliktních týmů.

Při davových akcích a masových vystoupením nejsou příliš účinné. Naopak při zásazích proti jednotlivcům nebo malým skupinám jsou velmi účinné.

1	2	<u>3</u>	N
---	---	----------	---

Nestátní organizace

Monitoring a zpravodajství z extremistické scény

Evropská informační síť *RAXEN*, fungující v rámci *European Union monitoring Centre of Racism and Xenophobia*. V České republice ji koordinuje Člověk tísni spolu s dalšími neziskovými organizacemi. (*Tolerance a Občanská společnost, Bejt Praha, Centrum pro integraci cizinců, Centrum pro aplikovanou antropologii a terénní výzkum ZČU*).

Jsem velmi skeptický nad těmito aktivitami.

1	2	<u>3</u>	N
---	---	----------	---

Nadnárodní síť *European Network against Racism* - sdružuje neziskové organizace a vydává každoročně stínovou zprávu o stavu rasismu v každé ze zemí. Z českých organizací zde figurují *Helsinský výbor, IQ Roma Service, O.s. Slovo 21, Romodrom, O.s. pro integraci a migraci, O.s. vzájemné soužití, Zvířle práva*.

Tendenčně zaměřené informace.

1	2	<u>3</u>	N
---	---	----------	---

Vzdělávání

Projekty pro vzdělávání dětí a učitelů, např. rozsáhlý projekt „*Dovedu to pochopit? - Hrozby neonacismu*“ (*Člověk v tísni, Varianty*) který obsahoval semináře pro VŠ, SŠ i ZŠ, veřejnou kampaň a též metodickou příručku pro učitele o zpracování tématu pravicového extremismu či projekt

„Vzájemnou spoluprací neromských a romských žáků k odstranění rasismu a xenofobie ve školách a ve společnosti“ (O.s. Romea) – vydávání multikulturního časopisu Romano vod'ori, psychologické poradenství, workshopy, metodické příručky pro pedagogy.

Nic z toho neznám, nemohu proto posoudit.

1	2	3	N
---	---	---	---

Vzdělávací, kulturní a osvětové aktivity za účelem zvýšit povědomí veřejnosti o nebezpečí pravicového extremismu, rasismu a xenofobie ve společnosti - přednášky, diskuze, promítání, kampaně. Např. kampaň „Nebýt nácek nestačí“ (Organizace Alerta, Iniciativa Ne rasismu), „Nedívej se černobíle“ (Český Helsinský výbor).

1	2	3	<u>N</u>
---	---	---	----------

Přímé akce – sdružování za účelem vyjádření nesouhlasu s pravicovými extremisty

Nenásilné demonstrace či pochody, jejichž cílem je vyjádřit nesouhlas s aspekty typickými pro pravicový extremismus (rasismus, xenofobie apod.), svolávány většinou neoficiálními organizacemi. (Alerta, Iniciativa Ne Rasismu..)

Nejsem příznivcem, protože velmi často přerůstají v otevřené násilí.

1	2	<u>3</u>	N
---	---	----------	---

Demonstrace či pochody reagující na konkrétní akci pravicových extremistů, jejichž účelem je narušit jejich demonstraci či zamezit v pochodu městem. (Alerta, Iniciativa Ne Rasismu, Antifa,..)

Přímo navozují násilná vystoupení, provokující a důsledkem jsou z veřejných zdrojů zásahy policie. Jde o vůbec nejhorší alternativu řešení.

1	2	<u>3</u>	N
---	---	----------	---

Neformální iniciativy, které vzniknou jako reakce na konkrétní aktivitu (demonstraci či pochod) pravicových extremistů. (Např. *Brno Blokuje*, *Iniciativa Nenávist není řešení*, *Kralupy proti neonacismu*).

Mají svůj smysl, ovšem pokud jsou řádně organizátorsky zvládnuty.

1	2	<u>3</u>	N
---	---	----------	---

Považujete za důležitá jakákoliv další opatření (státu či neziskových organizací) proti pravicovému extremismu, která zde dosud nebyla uvedena?

0

V této části dotazníku Vás žádám o zodpovězení konkrétních otázek ohledně problematiky pravicového extremismu a opatření proti němu. Do prázdného rámečku pod otázkou prosím slovně odpovězte, včetně jakýchkoliv dalších připomínek.

U každé z otázek prosím zohledněte, z jaké pozice hodnotíte:

(zvýrazněním nebo vepsáním čísla či písmena kamkoliv k otázce)

1 – vycházím z nezpochybnitelně ověřených údajů

2 – vycházím z kvalifikovaných odhadů odborníků

3 – jde o můj odhad

N – nevím, nemohu posoudit

V roce 2011 došlo ke zrušení skupin *Task Force*, které se zabývaly hledáním řešení v boji proti extremismu a představovaly spolupráci státu, neziskových organizací a akademické obce.

Bylo působení Task Force přínosné?

Bylo by žádoucí obnovit podobný model spolupráce mezi sektory?

Přínos velmi pochybný, spíše ne.

1	2	<u>3</u>	N
---	---	----------	---

Jsou právní předpisy vztahující se ke kriminalitě spojené s postihem pravicového extremismu dostatečně účinné?

Právní předpisy jsou zcela dostačující, druhou otázkou je ovšem jejich uplatňování.

<u>1</u>	2	3	N
----------	---	---	---

Jsou právní předpisy vztahující se k internetové kriminalitě pravicových extremistů dostatečně účinné?

Jsou maximálně možné.

<u>1</u>	2	3	N
----------	---	---	---

Je Česká republika úspěšná v plnění závazků plynoucích z mezinárodních dohod? (*Mezinárodní úmluva o odstranění všech forem rasové diskriminace, Úmluva o ochraně lidských práv a svobod,..*)

Čím je měřena ona úspěšnost? Jde o ryze subjektivní pohled. Myslím že ČR republika činí na tomto poli nadstandardní kroky, v mnoha případech až přemrštěné.

1	2	<u>3</u>	N
---	---	----------	---

Je věnována dostatečná pozornost plnění opatření obsažených v Koncepti s bojem proti extremismu Ministerstva vnitra?

Jak jsem uvedl koncepce jsou prázdná slova na papíře. Tady vůbec nejde o koncepci ale o výchovu společnosti.

1	2	<u>3</u>	N
---	---	----------	---

Děkuji Vám za spolupráci,

Anna Marie Vinařická
anna.vinaricka@email.cz

Březen 2013

Dotazník Exp. Nezisk. 2013

Opatření proti pravicovému extremismu v ČR

V následujícím dotazníku Vás žádám o hodnocení opatření proti pravicovému extremismu ze strany státu i ze strany neziskových organizací. Dotazník je rozdělen na tři části – první část se týká hodnocení účinnosti opatření pomocí škály, druhá část rozvádí tato opatření detailněji a část třetí obsahuje doplňující otázky. Cílem dotazníku je prostřednictvím hodnocení expertů na tuto tematiku vytvořit soubor opatření, která jsou považována za nejúčinnější.

V této části dotazníku uvádím některá opatření proti pravicovému extremismu ze strany státu a neziskových organizací.

Posuďte, prosím, nakolik jsou tato opatření proti pravicovému extremismu účinná.

Označte pro každé z nich číslo ze škály: 5 = nejvyšší účinnost, 1 = nejnižší/žádná účinnost

Stát

Monitoring a zpravodajství z extrémně

pravicové scény	5	<u>4</u>	3	2	1
-----------------	---	----------	---	---	---

Programy primární prevence pro žáky a

studenty	5	4	3	<u>2</u>	1
----------	---	---	---	----------	---

Vzdělávání pedagogických pracovníků

	5	4	<u>3</u>	2	1
--	---	---	----------	---	---

Vzdělávání veřejnosti prostřednictvím kulturních institucí	5	4	3	2	<u>1</u>
Vzdělávání policejních pracovníků	5	4	<u>3</u>	2	1
Vzdělávání justičních pracovníků	5	4	<u>3</u>	2	1
Kurzy k extremismu v městech a obcích ve vztahu ke shromažďovacímu právu	5	4	3	<u>2</u>	1
Opatření pro zamezení infiltrace extremistů do policejních složek	5	4	<u>3</u>	2	1
Bezpečnostní opatření uplatňována při extremistických akcích	5	<u>4</u>	3	2	1

Nestátní organizace

Monitoring a zpravodajství z pravicově extremistické scény – mezinárodní spolupráce	5	<u>4</u>	3	2	1
Vzdělávací programy ve školách (studenti i učitelé)	5	4	<u>3</u>	2	1
Vzdělávání veřejnosti	5	4	3	2	<u>1</u>
Přímé akce – sdružování za účelem vyjádření nesouhlasu s pravicovými extremisty (demonstrace, pochody)	5	4	<u>3</u> ¹	2	1

Považujete za důležitá jakákoliv další opatření (státu či neziskových organizací) proti pravicovému extremismu, která zde nebyla uvedena?

Jsem bývalý policista a je mi známo, že plno bezpečnostních a zpravodajských akcí nebude ve Vašem dotazníku promítnuto. Podléhají mnohým stupňům utajení a nebylo by pravděpodobně ani

¹ Nesouhlasím s Přímou akcí ve smyslu aktivit některých radikálních anarcho-antifašistických skupin jako je Antifašistická akce, asociace Alerta apod. Dávám přednost před protidemonstrací různým happeningům, kulturním akcím apod.

zdrávo s nimi veřejnost seznamovat a to z taktických důvodů.

Není mi úplně jasné jak smýšlíte poslední bod a to: Přímá akce. Bohužel u každé protidemonstrace, která bude nějakým způsobem narušovat například pochod DSSS bude P ČR postupovat proti antifašistickým aktivistům, jako proti narušovatelům oznámené akce. V očích široké veřejnosti budou aktivisté vždy za špatná individua narušující veřejný pořádek (opět bohužel). V očích aktivistů bude P ČR vždy „gestapo“ chránící neonacisty. Dnes se již nejedná o aktivisty typu Národního odporu z 90 let. A pravicoví aktivisté si budou dávat vždy pozor, aby alespoň při pochodu neporušovali zákon. Samozřejmě neuhlídají některé jedince. U oznámených pochodů široké veřejnosti je to jiné.

Co mi ve Vašem dotazníku chybí je problematika Diváckého násilí, která je například v policejních materiálech vedena jako samostatná kapitola i když víme, že má s extremismem propojenost (Extremismus a divácké násilí, tuto problematiku řeší odborníci na extremismu, protože je extremismu nejbližší a mnohdy propojená). Musíme si však uvědomit, že mnoho akcí pravicových aktivistů doprovázejí aktivity tzv. hooligans. Vzpomeňme si na Budapešť nebo Bukurešť, kde v nočních hodinách docházelo ke střetům policie a výtržníků z řad hooligans největších místních klubů. A to šlo o sociální protesty. Je dostatečně prokázán závěr, že neonacisté společně s pravicovými populisty dnes nepáchají jen trestné činy spojené s Hate Crime, ale ve svých programech a prohlášeních mají plno sociálních otázek (DSSS, Svobodná mládež a zejména skupiny vyznávající tzv. Třetí cestu). Vzhledem k současné náladě ve společnosti vidím velké nebezpečí právě v těchto skutečnostech. Rváči z řad hooligans z největších klubů jsou schopni se při sociálních protestech spojit, jak bylo vidět v Janově v roce 2008.

V této části dotazníku Vás žádám o podrobnější hodnocení opatření proti pravicovému extremismu (či aktivit, které se této problematice týkají vzdáleněji). V následujících otázkách prosím (do prázdného rámečku pod otázkou) slovně zhodnoťte kvalitu opatření z hlediska toho, **jak plní či neplní svou funkci**, včetně jakýchkoliv dalších připomínek, návrhů na lepší řešení apod.

U každé z otázek prosím zohledněte, z jaké pozice hodnotíte:

(zvýrazněním nebo vepsáním čísla či písmena kamkoliv k otázce)

1 – vycházím z nezpochybnitelně ověřených údajů

2 – vycházím z kvalifikovaných odhadů odborníků

3 – jde o můj odhad

N – nevím, nemohu posoudit

Stát

Monitoring a zpravodajství z extrémně pravicové scény

Čtvrtletní a výroční zprávy o situaci na extremistické scéně od Bezpečnostního odboru

Ministerstva vnitra

Na OBP se scházejí informace z různých policejních a zpravodajských institucí. Informace jsou kvalitní. Možná by mohlo dojít k větší spolupráci s nevládním sektorem, ale to nese mnoho problému spojených s náhledem na problematiku a aplikací práva. Vím, že specialisté na problematiku Extremismu a diváckého násilí z řad policistů s OBP spolupracují (nemyslím metodiku) a tak je prokazatelně odůvodněn závěr, že ve zprávách se objevují podložené a nepopíratelně správné informace. Sám jsem se v minulosti na informacích týkajících se výročních zpráv podílel. Více příkladů neuvedu z důvodu mlčenlivosti.

1	2	3	N
---	---	---	---

Čtvrtletní zprávy o situaci na extremistické scéně Bezpečnostní Informační Služby

„Veřejné“ zprávy BIS jsou většinou ve zkrácené formě totožné s OBP doplněné o jednu či více informací, které se různí. Prakticky bych řekl, že zprávu OBP doplňují. Je to však pochopitelné. Aniž bych se zmínil o náplni „neveřejné zprávy“ mohu konstatovat, že je profesionální a dostačující. Více příkladů neuvedu z důvodu mlčenlivosti.

1	2	3	N
---	---	---	---

Komunikace příslušných orgánů s novináři, poskytování objektivních informací

Vzhledem k některým tzv. „živým“ skutečnostem nemůžou být dle mého názoru zprávy více podrobné ve smyslu informování veřejnosti. Avšak mnohdy je vidět, že P ČR je i když samostatná, tak v područí MV ČR. Nedostatky ve zprávě a dalších komunikačních prostředcích nehledejte. BIS komentovat nebudu.

1	2	3	N
---	---	---	---

Koncepce boje proti extremismu a jejich vyhodnocení (každoroční) Ministerstva vnitra.

Jen připomínka: věci týkající se extremismu souvisí s politikou a každá politická nemonklatura má tuto problematiku jiný pohled. Více se nebudu vyjadřovat.

1	2	3	N
---	---	---	---

Vzdělávání a osvěta žáků, pedagogů a veřejnosti

Vzdělávací projekty a programy primární prevence pro žáky a studenty realizované ve spolupráci státu a neziskových organizací, např. projekty „*Extremismus – a co na to zákon?*“

O tomto projektu, bych raději nehovořil. Vzhledem ke skutečnosti, že jsem se na něm podílel a dále, že jsem měl zpětnou vazbu mohu uvést následující: byl jsem osloven jako předseda vznikajícího občanského sdružení Imperativ,o.s. o spolupráci na tomto projektu. Jedna z pracovníků tehdejší Správy hl.m. Prahy, Preventivně informační služby P ČR (dnes KŘ P ČR Praha, Preventivně informační oddělení /PIO/) vymyslela projekt pod výše uvedeným názvem: „*Extremismus - ...a co na to zákon?*“. Měl několik částí: 1. vyškolení lektorů z řad policistů a policistek, 2. Výroba propagačních pomůcek, 3. Výroba PC hry 4. Supervizní seminář. I přes skutečnost, že celý projekt byl z hlediska finančních podmínek nevyhovující (ne chybou P ČR) projekt jsme zrealizovali s tím, že nám bylo přislíbeno, že v případě úspěchu nebo kladného hodnocení budeme projekt aplikovat na celou ČR. Tím by se nám vrátili finanční prostředky. Vyškolili jsme budoucí lektory a abychom potvrdili naši vědomostní způsobilost, na Supervizní seminář jsme pozvali jako supervizora tehdejšího šéfa t.č. proti-extremistického oddělení PČR. V této fázi jsme splnili podmínky. Ilustrační materiály jsme vyrobili a distribuovali mezi policisty. Plakáty s extremistickou symbolikou v pozmeněné verzi distribuujeme do dnes. S PC hrou byly problémy, ale po vyzkoušení mezi studenty se i tato ujala. Kdybychom měli více finančních prostředků, asi by dopadla lépe. Lidí prostě skoro zadarmo pracovat nebudou zvláště, když nejsou tzv. srdcaři z prostředí sociální práce. Po splnění všech úkolů a aplikace do praxe jsem se náhodou dozvěděl z prostředí policie, že projekt dál nepokračuje. Jediné co bylo kladné, že policisté a policistky dostali od nás informace a ilustrační materiály. Vzhledem ke skutečnosti, že na pražských školách působím a dnes i někteří naši lektori nezjistili jsme, že by se na školách objevili nějaké výsledky z projektu. Jen nepatrné množství vyškolených lektorů následně ve školách působí. PC hra, která měla zábavnou formou i přes svoje nedostatky seznámit děti a mládež s prací policie, ale hlavně s problematikou extremismu se nepoužívá. **Doslova vše působí dojmem, že si policie udělala jen čárku za splněný projekt v problematice prevence kriminality.** Všimněte si, že ani na stránkách MV ČR Odbor prevence kriminality není projekt uveden a to ani na stránkách P ČR. I přes skutečnost, že celý projekt dělalo oddělení, které má ve svých řadách tiskové mluvčí neproběhla tisková konference, v interních materiálech P ČR nebyla o projektu pražské policie a Imperativ,o.s. ani „čárka“. Ve finále jsem se dozvěděl, že policie nemá prostě další zájem. I přes kladné hodnocení ze strany některých lektorů, supervizora a dalších zúčastněných osob se celý projekt do celé republiky nedostal ! Bylo řečeno, že se máme zúčastnit výběrových řízení. Slib o

aplikaci do celé ČR se nekonal. To, že jsme dělali pod cenou a jen z důvodu, že práce pro P ČR byla má srdeční záležitost nezmiřní fakt, že v současné době mohlo být na území ČR mnoho pomůcek, vylepšená P C hra a mnoho vyškolených lektorů. O financích raději nehovořím. Když potřebovala P ČR body tak klepala na ramena jak jsme dobří, ale když se měl celý projekt doslova prodat (ne finančně) a tím něco dokázat tak mlčela. Možná jsem v tom sehrál nějakou roli já. Ale to je dnes jedno. Vedení tehdejší pražské policie (dnes je ředitel Policejní prezident) se neodprostila od zastaralého myšlení a jednání. **Stále je policií podceňována specifická prevence kriminality se zaměřením na problematiku extremismu. Výsledek je vidět na přednáškách a v ulicích !**

Podle mého názoru je nedostatek projektů v nevládní sféře ve spolupráci se státem. Projekty In Iustitia,o.s., o.p.s. Člověka v tísní, Asi-milování,o.s., Společně k Bezpečí,o.s., Imperativ,o.s. a dalších prostě nestačí. A rozpad Task Force jasně hovoří o skutečnosti, že je někde chyba !

1	2	3	N
---	---	---	---

Podpora vzdělávání pedagogických pracovníků prostřednictvím Metodického doporučení k primární prevenci (část *Extremismus, rasismus, xenofobie, antisemitismus* obsahuje doporučení pedagogům jak reagovat na takové jevy).

Metodika MŠMT tedy její část, příloha č. 9 je dle vyjádření některých metodiků prevence kriminality nedostačující. Jsou zde jen základní informace a málo doporučení.

1	2	3	N
---	---	---	---

Vzdělávání veřejnosti prostřednictvím kulturních institucí podporovaných státem – kulturní akce a činnosti, jejichž cílem je osvěta veřejnosti ve vztahu k odlišným kulturám a etnické toleranci, s cílem eliminovat jevy jako je rasismus a xenofobie. (Například *Muzeum Romské kultury, Památník Terezín, Památník Lidice*)

Domnívám se, a vycházím i ze zkušeností učitelů, že vzhledem k osnovám na školách je nemožné více využívat zážitkové pedagogiky ve smyslu specifické primární prevence kriminality se zaměřením na problematiku extremismu. A je zde i další problém. Je to nechuť některých odborníků. Rovněž propojení politiky s odborníky na prevenci kriminality. Jak jsem řekl výše, extremismus s politikou souvisí a díky neexistenci zákona o státních zaměstnancích se garnitura úředníků a politiků na různých institucích mění. A tak dochází k tomu, že každý má jiný pohled na tuto problematiku a také jí jinak vnímá. Co je extremismus a co ještě ne. Dále, jedná se o prevenci nebo ne ? **Ve výběrových grantových komisích jsou politici a to i komunisté!** Uvedu příklad.

Před třemi léty mě oslovil majitel jedné cestovní společnosti, že by rád vozil děti do Osvětimi. Řekl jsem ano, super nápad napíší grant, ale vzhledem ke skutečnosti, že Imperativ,o.s. se zabývá hodně i levicovým extremismem přidáme zájezdy do Příbrami do pracovního tábora Vojna. A to byl pravděpodobně kámen úrazu. Nejdříve jsme zažádali EU fondy a to společně s ASI-MILOVANIM,o.s., neuspěli jsme . Následně MHMP s podporou tehdejší Krajské koordinátorky prevence kriminality, neuspěli jsme - prý nejde o prevenci, ale o školství ! Poslední pokus jsme uskutečnili na MŠMT a tam jsme rovněž ze stejného důvodu neuspěli – nejedná se údajně o prevenci. Přitom zájezdy byly doplněny o přednášky (přímo v autobusech, které tomu byly přizpůsobeny). Nesmí se prostě uvádět v žádostech o granty sousloví: zážitková pedagogika. Osobně si myslím, že v době internetu a dalších informačních zdrojů jsou vzdělávací zájezdy v rámci specifické primární prevence kriminality se zaměřením na extremismus jediným zdrojem informací, které ještě cílovou skupinu osloví a zároveň si doslova šáhnou na historii. Mladý člověk potřebuje důkaz, jinak neuvěří. Pravděpodobně existuje mnoho projektů jiných nevládek, ale tady nemám větší množství informací. Zním STOPY TOTALITY od ASI-MILOVÁNÍ,o.s.. Pravděpodobně jich existuje více. Ale nejsem schopen sdělit zda je to dostačující.

1	2	3	N
---	---	---	---

Vzdělávání policejních a justičních pracovníků

Kurz pro velitele bezpečnostních opatření „*Velitelé bezpečnostních opatření v boji proti terorismu a extremismu*“ s cílem prohloubení znalostí v tomto směru, včetně komunikace s účastníky shromáždění, nezúčastněnými občany, médií a posttraumatické péče o osoby v kritických situacích. (Do roku 2011 bylo vyškolen celkem 84 policistů).

Je to nedostatek. Dle materiálů OBP existuje v ČR 150 specialistů na extremismus. Tito policisté však nemají svoji činnost jako hlavní. Tuto problematiku musí dělat člověk s opravdovým zájmem o problematiku. Úplně se liší od práce řadových policistů či kriminalistů. Je zde i více zpravodajské činnosti a dalších činností, které ne vždy každého policistu baví. I přes skutečnost, že existuje Závazný pokyn PP o tom, kdo má být velitelem opatření navrhoval bych udělat velitele (nebo alespoň jejich zástupce) právě z těch 150 specialistů a ty bych vyškolil. Většinou jsou to policisté na tabulkovém místě Krajských ředitelství s praxí a vzděláním. Převzali by odpovědnost a hlavně by problematice rozuměli. Jak říkám bohužel se nezaobírají jen problematikou extremismu. A tak to pravděpodobně nelze. Mohu říci, že 84 policistů je jak kapka v moři.

1	2	3	N
---	---	---	---

Kurzy pro příslušníky Služby kriminální policie a vyšetřování „*Výcvik specialistů SKPV problematiky extremismu*“.

V Praze školení pro policisty zařazených na SKPV prováděli v minulosti specialisté z řad policistů zabývajících se převážně problematikou extremismu v rámci tzv. IMZ (Intenzivní metodické zaměstnání). Rovněž se uskutečňuje IMZ pro shora uvedené specialisty z celé republiky zařazené právě na SKPV.

1	2	3	N
---	---	---	---

Vzdělávání justičních pracovníků prostřednictvím kurzů pro soudce a státní zástupce zaměřené na posuzování zločinů spadajících pod oblast extremismu.

Není mi známo

1	2	3	N
---	---	---	---

Kurzy k extremismu ve vztahu k shromažďovacímu právu. Zpracovatelům shromažďovací agentury na krajské úrovni jsou poskytovány informace, jak postupovat a komunikovat v případě nahlášeného shromáždění pravicových extremistů.

Je mi známo prováděné školení od p. Mgr. Petera Gabala z ASI-MILOVANÍ, o.s. Jinak nevím

1	2	3	N
---	---	---	---

Opatření pro zamezení infiltrace extremistů do policejních a vojenských složek – lustrace.

Nebudu se vyjadřovat z důvodu mlčenlivosti a částečně nevědomosti.

1	2	3	N
---	---	---	---

Bezpečnostní strategie využívané při zasahování na extremistických akcích

„*Low profile policing*“ – strategie minimálního prezentování policejní síly a strategie „3D“ - diskuze, snižování napětí proaktivním přístupem, rázná akce.

Tyto strategie jsou přínosem a vítanou změnou vycházející ze zkušeností policistů v zahraničí. Mohu porovnávat strategie v minulosti zejména v roce 1998,1999 a 2000 a nyní a musím konstatovat, že tato strategie je lepší a přináší více kladných skutečností.

1	2	3	N
---	---	---	---

Využívání Antikonfliktních týmů.

Je přínosem a vítanou změnou vycházející ze zkušeností policistů v zahraničí. Mohu porovnávat strategie v minulosti zejména v roce 1998,1999 a 2000 a nyní a musím konstatovat, že tato strategie je lepší a přináší více kladných skutečností.

1	2	3	N
---	---	---	---

Nestátní organizace

Monitoring a zpravodajství z extremistické scény

Evropská informační síť *RAXEN*, fungující v rámci *European Union monitoring Centre of Rasism and Xenofobia*. V České republice ji koordinuje Člověk tísní spolu s dalšími neziskovými organizacemi. (*Tolerance a Občanská společnost, Bejt Praha, Centrum pro integraci cizinců, Centrum pro aplikovanou antropologii a terénní výzkum ZČU*).

Bohužel nemám informace

1	2	3	N
---	---	---	---

Nadnárodní síť *European Network against Racism* - sdružuje neziskové organizace a vydává každoročně stínovou zprávu o stavu rasismu v každé ze zemí. Z českých organizací zde figurují *Helsinský výbor, IQ Roma Service, O.s. Slovo 21, Romodrom, O.s. pro integraci a migraci, O.s. vzájemné soužití, Zvíle práva*.

Bohužel nemám dostatek informací a to také z důvodu, že Imperativ,o.s. se mnohdy nevěnuje jen

pravicevému extremismu a nemá kapacitu věnovat se dalším aktivitám. Pravděpodobně by však do budoucnosti se měl připojit.

1	2	3	N
---	---	---	---

Vzdělávání

Projekty pro vzdělávání dětí a učitelů, např. rozsáhlý projekt „*Dovedu to pochopit? - Hrozby neonacismu*“ (Člověk v tísní, Varianty) který obsahoval semináře pro VŠ, SŠ i ZŠ, veřejnou kampaň a též metodickou příručku pro učitele o zpracování tématu pravicevého extremismu či projekt „*Vzájemnou spoluprací neromských a romských žáků k odstranění rasismu a xenofobie ve školách a ve společnosti*“ (O.s. Romea) – vydávání multikulturního časopisu Romano vod'ori, psychologické poradenství, workshopy, metodické příručky pro pedagogy.

Do projektu „*Dovedu to pochopit – Hrozby neonacismu*“ jsem externě přispíval. Rovněž jsem v rámci přednáškové činnosti Imperativ,o.s. distribuoval diskety s elektronickou verzí metodické příručky a vím, že o ně byl ze strany pedagogických pracovníků velký zájem a byl jich pro tak velký zájem nedostatek. O ostatních projektech nemám informace. Od roku 2010 do současnosti se podílím na projektu: *Možnosti demokracie – hrozby extremismu*, který na výše uvedený projekt volně navazuje. S přednáškovou činností jsem jezdil v souvislosti s tímto projektem po Praze a v některých místech Moravy. Je o něj velký zájem. V současné době bylo vyškolen v rámci tohoto projektu cca. 50 lektorů (+-), kteří se skutečně po třech letech stali v rámci možností odborníky na tuto problematiku a s některými již spolupracují na některých závažnějších věcech, protože se skutečně posunuli vpřed a jsou velkým přínosem pro pedagogickou sféru.

1	2	3	N
---	---	---	---

Vzdělávací, kulturní a osvětové aktivity za účelem zvýšit povědomí veřejnosti o nebezpečí pravicevého extremismu, rasismu a xenofobie ve společnosti - přednášky, diskuze, promítání, kampaně. Např. kampaň „*Nebýt nácek nestačí*“ (Organizace Alerta, Iniciativa Ne rasismu), „*Nedívej se černobíle*“ (Český Helsinský výbor).

S některými organizacemi nemůžu z důvodu své policejní minulosti spolupracovat z důvodu pravděpodobného nezájmu z jejich strany. Ale znám je. S ČHV spolupracuji a to na bázi občasných setkání s jeho členy na různých akcích. Z těchto důvodů nejsem schopen se k výše uvedeným aktivitám vyjadřovat i když jak jsem uvedl znám je.

1	2	3	N
---	---	---	---

Přímé akce – sdružování za účelem vyjádření nesouhlasu s pravicevémi extremisty

Nenásilné demonstrace či pochody, jejichž cílem je vyjádřit nesouhlas s aspekty typickými pro pravicový extremismus (rasismus, xenofobie apod.), svolávány většinou neoficiálními organizacemi. (*Alerta, Iniciativa Ne Rasismu..*)

K přímé akci jsem se vyjádřil výše

1	2	3	N
---	---	---	---

Demonstrace či pochody reagující na konkrétní akci pravicových extremistů, jejichž účelem je narušit jejich demonstraci či zamezit v pochodu městem. (*Alerta, Iniciativa Ne Rasismu, Antifa,..*)

Nesouhlasím s těmito akcemi a důvod jsem uvedl výše. Jediným důvodem je napojení na anarchisty. Nemohu spolupracovat s organizacemi, které se neštítí násilí. Možná v současné době křivdím například Antifašistické akci a její činnosti v rámci mezinárodního hnutí Antifa, ale vzhledem ke skutečnosti, že se jedná o anarcho-antifašisty, nespolečující oficiálně se státem (bojují proti němu) a některými nevládními organizacemi (nevěří jim a kritizují spolupráci se státem) nemohu hovořit o žádné spolupráci. V roce 2003 ještě v řadách P ČR jsem měl mnoho důkazů o mnoha násilných akcích lidí hlásících se k AFA. Výsledky některých událostí v rámci Přímé akce jsem viděl na vlastní oči a mnohdy bych mohl potvrdit, že se neliší vůbec od akcí neonacistů, jen pod jinou ideologií. Na druhou stranu jejich monitoring aktivit neonacistů na stránkách www.antifa.cz je téměř dokonalý. To samé vzdělávací aktivity. Přesto odmítám a pravděpodobně i sympatizanti z řad AFA jakoukoliv oficiální spolupráci. Je mi jasné, že mladého člověka zvláště v období tzv. protestu ideologie anarchismu přitahuje a má v antifašistickém hnutí hluboké historické kořeny, přesto si trávím tvrdit, že anarchismus z hlediska práva či ochrany veřejného pořádku tyto aktivity poškozují.

1	2	3	N
---	---	---	---

Neformální iniciativy, které vzniknou jako reakce na konkrétní aktivitu (demonstraci či pochod) pravicových extremistů. (Např. *Brno Blokuje, Iniciativa Nenávist není řešení, Kralupy proti neonacismu*).

Když to budou akce nenásilného charakteru a nebude se jednat o porušování například zákona o shromažďování, tak je každá taková iniciativa vítaná

1	2	3	N
---	---	---	---

Považujete za důležitá jakákoliv další opatření (státu či neziskových organizací) proti pravicovému extremismu, která zde dosud nebyla uvedena?

Musí se sjednotit závadová symbolika, tak aby se dle mého názoru ušetřilo na výdajích za znalce. Vyrobit metodiku pro účely trestního stíhání, která bude součástí zákona. Znalce používat jen k

doplnění nové symboliky čísel, hesel, barev apod.

V této části dotazníku Vás žádám o zodpovězení konkrétních otázek ohledně problematiky pravicového extremismu a opatření proti němu. Do prázdného rámečku pod otázkou prosím slovně odpovězte, včetně jakýchkoliv dalších připomínek.

U každé z otázek prosím zohledněte, z jaké pozice hodnotíte:

(zvýrazněním nebo vepsáním čísla či písmena kamkoliv k otázce)

1 – vycházím z nezpochybnitelně ověřených údajů

2 – vycházím z kvalifikovaných odhadů odborníků

3 – jde o můj odhad

N – nevím, nemohu posoudit

V roce 2011 došlo ke zrušení skupin *Task Force*, které se zabývaly hledáním řešení v boji proti extremismu a představovaly spolupráci státu, neziskových organizací a akademické obce.

Bylo působení *Task Force* přínosné?

Bylo by žádoucí obnovit podobný model spolupráce mezi sektory?

Zúčastnil jsem se jen 2x a tak tedy nemohu dostatečně odpovědět. Přesto. Určitě přínosné bylo, ale ne v takovém to pojetí. Musela by se dle mého názoru změnit koncepce celé skupiny a moderátoři na každém setkání by měli být dva. Jeden z MV ČR a jeden z nevládní oblasti. Určitě jsem však pro obnovení *Task Force*. Spolupráce být musí a je to vidět i z některých mých odpovědí, kdy nevím co dělají ostatní nevládky či P ČR

1	2	3	N
---	---	----------	---

Jsou právní předpisy vztahující se ke kriminalitě spojené s postihem pravicového extremismu dostatečně účinné?

Ano, ale doplnil bych o informace viz.: *Musí se sjednotit závadová symbolika, tak aby se dle mého názoru ušetřilo na výdajích za znalce. Vyrobit metodiku pro účely trestního stíhání, která bude součástí zákona. Znalce používat jen k doplnění nové symboliky čísel, hesel, barev apod.* Musí se někdo nad tím zamyslet i z ohledu na bezpečí znalců (viz. Mgr. Michal Mazel) Dále bych zpřísnil zákony související s problematikou Diváckého násilí. Výtržnictví je prostě málo !

1	2	3	N
---	---	---	---

Jsou právní předpisy vztahující se k internetové kriminalitě pravicových extremistů dostatečně účinné?

Nemohu posoudit

1	2	3	N
---	---	---	---

Je Česká republika úspěšná v plnění závazků plynoucích z mezinárodních dohod? (*Mezinárodní úmluva o odstranění všech forem rasové diskriminace, Úmluva o ochraně lidských práv a svobod,..*)

Domnívám se, že došlo ke zlepšení v porovnání z 90 lety.

1	2	3	N
---	---	---	---

Je věnována dostatečná pozornost plnění opatření obsažených v Koncepti s bojem proti extremismu Ministerstva vnitra?

Nevím

1	2	3	N
---	---	---	---

Děkuji Vám za spolupráci,

Anna Marie Vinařická
anna.vinaricka@email.cz

Březen 2013

Opatření proti pravicovému extremismu v ČR

V následujícím dotazníku Vás žádám o hodnocení opatření proti pravicovému extremismu ze strany státu i ze strany neziskových organizací. Dotazník je rozdělen na tři části – první část se týká hodnocení účinnosti opatření pomocí škály, druhá část rozvádí tato opatření detailněji a část třetí obsahuje doplňující otázky. Cílem dotazníku je prostřednictvím hodnocení expertů na tuto tematiku vytvořit soubor opatření, která jsou považována za nejúčinnější.

V této části dotazníku uvádím některá opatření proti pravicovému extremismu ze strany státu a neziskových organizací.

Posuďte, prosím, nakolik jsou tato opatření proti pravicovému extremismu účinná.

Označte pro každé z nich číslo ze škály: 5 = nejvyšší účinnost, 1 = nejnižší/žádná účinnost

Stát

Monitoring a zpravodajství z extrémně pravicové scény	5	4	3	2	1
Programy primární prevence pro žáky a studenty	5	4	3	2	1
Vzdělávání pedagogických pracovníků	5	4	3	2	1
Vzdělávání veřejnosti prostřednictvím kulturních institucí	5	4	3	2	1
Vzdělávání policejních pracovníků	5	4	3	2	1
Vzdělávání justičních pracovníků	5	4	3	2	1
Kurzy k extremismu v městech a obcích ve vztahu ke shromažďovacímu právu	5	4	3	2	1
Opatření pro zamezení infiltrace extremistů do policejních složek	5	4	3	2	1
Bezpečnostní opatření uplatňována při	5	4	3	2	1

extremistických akcích

Nestátní organizace

Monitoring a zpravodajství z pravicově extremistické scény – mezinárodní spolupráce	5	4	3	2	1
--	---	---	---	---	---

Vzdělávací programy ve školách (studenti i učitelé)	5	4	3	2	1
--	---	---	---	---	---

Vzdělávání veřejnosti	5	4	3	2	1
-----------------------	---	---	---	---	---

Přímé akce – sdružování za účelem vyjádření nesouhlasu s pravicovými extremisty (demonstrace, pochody)	5	4	3	2	1
--	---	---	---	---	---

Považujete za důležitá jakákoliv další opatření (státu či neziskových organizací) proti pravicovému extremismu, která zde nebyla uvedena?

Spolupráce se státní správou mediální kampaně péče o oběti zločinů z nenávisti (In-iustitia, spolupráce PČR a Bílýho kruhu bezpečí)

V této části dotazníku Vás žádám o podrobnější hodnocení opatření proti pravicovému extremismu (či aktivit, které se této problematice týkají vzdáleněji). V následujících otázkách prosím (do prázdného rámečku pod otázkou) slovně zhodnoťte kvalitu opatření z hlediska toho, **jak plní či neplní svou funkci**, včetně jakýchkoliv dalších připomínek, návrhů na lepší řešení apod.

U každé z otázek prosím zohledněte, z jaké pozice hodnotíte:

(zvýrazněním nebo vepsáním čísla či písmena kamkoliv k otázce)

1 – vycházím z nezpochybnitelně ověřených údajů

2 – vycházím z kvalifikovaných odhadů odborníků

3 – jde o můj odhad

N – nevím, nemohu posoudit

Stát

Monitoring a zpravodajství z extrémně pravicové scény

Čtvrtletní a výroční zprávy o situaci na extremistické scéně od Bezpečnostního odboru Ministerstva vnitra

V současnosti moc neplní funkci kvůli omezené kvalitě podkladů, stereotypizaci, ritualizaci a málo přehlednému uspořádání webu MVCR – špatně se tam orientuje a málo kdo se k tomu prokliká

1	2	3	N
---	---	---	---

Čtvrtletní zprávy o situaci na extremistické scéně Bezpečnostní Informační Služby

Příliš obecní, vypovídající hodnota je malá, ale lepší než kdyby nebyly.

1	2	3	N
---	---	---	---

Komunikace příslušných orgánů s novináři, poskytování objektivních informací

Záleží na regionu – někdy dobré, někdy horší. Došlo ke zlepšení, policie už před tím tolik nestrká

hlavu do písku

Existuje manuál pro tiskové mluvčí

1	2	3	N
---	---	---	---

Koncepce boje proti extremismu a jejich vyhodnocení (každoroční) Ministerstva vnitra.

Daří se naplnit jen zlomek, ale lepší se to

1	2	3	N
---	---	---	---

Vzdělávání a osvěta žáků, pedagogů a veřejnosti

Vzdělávací projekty a programy primární prevence pro žáky a studenty realizované ve spolupráci státu a neziskových organizací, např. projekty „*Extremismus – a co na to zákon?*“

Kvalitních projektů je málo, spíš jsou nekvalitní, špatně připravené, špatně zacílené a nejsou vůbec vyhodnocené (neexistují objektivní kritéria pro měření úspěšnosti)

Spolupráce NGO a stát – spíš v minulosti, když extremismus byl bezpečnostní prioritou (2009-2011) teď už to není taková priorita, nedávají se na to tolik peníze. Když chce nevládka spolupracovat s MV, tak chce buď peníze, lektory, nebo výjimečně podkladové materiály. MV už na to moc peněz nemá. Na prevenci disponuje penězi Odbor prevence kriminality (ne odbor bezpečnostní politiky). Jenže Odbor prev.kriminality věnoval většinu prostředků na projekt Úsvit (viz koncepce) jenže to není proti extremistům. Projekt je hodnocený úspěšně. V současnosti se na policejním prezidiu připravuje obecný projekt na více bezpečnostních problematik, jednou z nich je extremismus – Policie pro každého. Pracuje se na tom už dlouho a zatím se to moc nedaří.

1	2	3	N
---	---	---	---

Podpora vzdělávání pedagogických pracovníků prostřednictvím Metodického doporučení k primární prevenci (část *Extremismus, rasismus, xenofobie, antisemitismus* obsahuje doporučení pedagogům jak reagovat na takové jevy).

Pracovalo se na tom dlouho – moc dlouho než to dali dohromady. Nemá reálnou účinnost (podle lidí z MŠMT) má spíš doporučující charakter, učitelům se dá přechíst, jestli se tím budou řídit nebo ne, to je jejich věc. Tvrdit, že vydáním tohoto se něco změní, je alibismus.

1	2	3	N
---	---	---	---

Vzdělávání veřejnosti prostřednictvím kulturních institucí podporovaných státem – kulturní akce a činnosti, jejichž cílem je osvěta veřejnosti ve vztahu k odlišným kulturám a etnické toleranci, s cílem eliminovat jevy jako je rasismus a xenofobie. (Například *Muzeum Romské kultury, Památník Tereziín, Památník Lidice*)

Jsou kvalitní věci, jsou věci úplně mimo. Jsou objektivní, jsou tendenční. Funkci to plní – třeba film, výstava, může být účinnější než přednášky a metodické pokyny. Roli to má – koncerty, kampaně

1	2	3	N
---	---	---	---

Vzdělávání policejních a justičních pracovníků

Kurz pro velitele bezpečnostních opatření „*Velitelé bezpečnostních opatření v boji proti terorismu a extremismu*“ s cílem prohloubení znalostí v tomto směru, včetně komunikace s účastníky shromáždění, nezúčastněnými občany, médií a posttraumatické péče o osoby v kritických situacích. (Do roku 2011 bylo vyškoleno celkem 84 policistů).

Policejní vzdělávání je složitější – je tady základní odborná příprava pro každého policajta, kde dostane penzum základních informací, což obsahuje i informace o extremismu, rasismu atd (ale zároveň jsou tam i jiné věci, takže moc se tam toho nedozví). Pak jsou nadstavbové kurzy pro velitele a pak jsou specializační. Ty jsou většinou pro policisty z kriminální policie, co se věnují konkrétní problematice. Třeba policisti zařazení na linii extremismu dostanou kurzy zaměřené na operativní a pátrací činnost, dokumentační činnost. V rámci toho je práce s informátorem – aby uměli vytěžit informace z lidí v tom prostředí.

Kurz Extremismus a právo – tam se učí právní aspekty, aby věděli jak mají zhodnotit nějaké projevy extremismu.

Tyhle kurzy jsou nadstavbové a pro specialisty jsou povinné.

Velitelé bezpečnostních opatření – 2008-10 bylo hodně demonstrací namířených na sociálně vyloučené lokality. Bylo potřeba trénovat policisty, aby věděli co mají dělat, je to koordinačně náročné pro ty policejní manažery.

Kurzy jsou úspěšné, ne 100%, ale je tady posun.

1	2	3	N
---	---	---	---

Kurzy pro příslušníky Služby kriminální policie a vyšetřování „*Výcvik specialistů SKPV problematiky extremismu*“.

--

1	2	3	N
---	---	---	---

Vzdělávání justičních pracovníků prostřednictvím kurzů pro soudce a státní zástupce zaměřené na posuzování zločinů spadajících pod oblast extremismu.

Slabina – je to pro ně dobrovolné, nejde dát příkaz aby tam chodili. Kurzy probíhají ale oni tam nechtějí chodit, chodí jich tam málo.

1	2	3	N
---	---	---	---

Kurzy k extremismu ve vztahu k shromažďovacímu právu. Zpracovatelům shromažďovací agendy na krajské úrovni jsou poskytovány informace, jak postupovat a komunikovat v případě nahlášeného shromáždění pravicových extremistů.

Na krajském úřadě je někdo, kdo je zodpovědný za shromažďovací agendu. Na MV jsou pro ně dvakrát do roka konzultační dny. Představa MV – proškolí se krajsí koordinátoři, a když se něco v tom městě bude odehrávat, tak ten člověk se obrátí na krajského koordinátora a nebude se se vším obracet na odbor bez. Pol. Nicméně se to tak většinou děje – krajsí koordinátoři by měli být samostatnější, ve finále to většinou řeší MV.

1	2	3	N
---	---	---	---

Opatření pro zamezení infiltrace extremistů do policejních a vojenských složek – lustrace.

Je to úspěšné. Podařilo se prosadit pro všechny bezpečnostní složky – armáda, policie, hasiči, celníci, vězeňská služba a zkouší se to i na měšťáky. Pilíře: screening, databází, psychologické dotazníky co mají identifikovat jestli má nějaké tendence se přiklánět k extremismu, podpisy čestných prohlášení, že není neonacista – to je důležité, pak je za to lze vyhodit. Dřív, když to ještě nebylo, tak se mohli soudit (s armádou) a vyhráli to, tak je nemohli vyhodit.

Symbyly – není seznam zakázaných symbolů. Záleží na kontextu. Když se to v nějaké situaci nikoho nedotkne, nebude to asi posuzované jako propagace neonacismu.

Musí být prokázán subjektivní úmysl, musí být před někým ty symboly prezentovány. Musí být úmysl přesvědčovat nepřesvědčené – z toho můžou vzniknout dost bizarní právní rozsudky. To je částečně i proto, že justiční pracovníci nechodí na kurzy

1	2	3	N
---	---	---	---

Bezpečnostní strategie využívané při zasahování na extremistických akcích

„*Low profile policing*“ – strategie minimálního prezentování policejní síly a strategie „3D“ - diskuze, snižování napětí proaktivním přístupem, rázná akce.

Je to uplatňováno a je to dobré. Víceméně je síla uplatňována je na známé lidi, u kterých už policie ví, že s nimi budou problémy a nefunguje na ně prevence

1	2	3	N
---	---	---	---

Využívání Antikonfliktních týmů.

Velmi kladné hodnocení, mělo by to mít podporu. Jedna z nejprogresivnějších oblastí v české policii.

1	2	3	N
---	---	---	---

Nestátní organizace

Monitoring a zpravodajství z extremistické scény

Evropská informační síť *RAXEN*, fungující v rámci *European Union monitoring Centre of Racism and Xenofobia*. V České republice ji koordinuje Člověk tísni spolu s dalšími neziskovými organizacemi. (*Tolerance a Občanská společnost, Bejt Praha, Centrum pro integraci cizinců, Centrum pro aplikovanou antropologii a terénní výzkum ZČU*).

Něco kvalitní, něco tendenční a záměrně zveličují některá rizika. Zpravodajství z opačného spektra může být tendenční.

Často se stává, že mezinárodní sítě dostaly podklady o tom, že je tady ta situace opravdu hodně špatná (nacistická síť co sleduje Romy všude) – dostávají se tma přehnané informace a MV to musí uvádět na pravou míru. Nicméně je dobře, že tyhle alternativní zdroje existují, že nevládky dokážou na něco upozornit, vyprovokovat státní orgány k aktivitě. Spolupráce

Antifa má dobrý monitoring, občas tam ale něco nehraje – otázka, jestli je to omyl nebo záměr.

1	2	3	N
---	---	---	---

Nadnárodní síť *European Network against Racism* - sdružuje neziskové organizace a vydává každoročně stínovou zprávu o stavu rasismu v každé ze zemí. Z českých organizací zde figurují *Helsinský výbor, IQ Roma Service, O.s. Slovo 21, Romodrom, O.s. pro integraci a migraci, O.s. vzájemné soužití, Zvířle práva*.

1	2	3	N
---	---	---	---

Vzdělávání

Projekty pro vzdělávání dětí a učitelů, např. rozsáhlý projekt „*Dovedu to pochopit? - Hrozby neonacismu*“ (*Člověk v tísni, Varianty*) který obsahoval semináře pro VŠ, SŠ i ZŠ, veřejnou kampaň

a též metodickou příručku pro učitele o zpracování tématu pravicového extremismu či projekt „Vzájemnou spoluprací neromských a romských žáků k odstranění rasismu a xenofobie ve školách a ve společnosti“ (O.s. Romea) – vydávání multikulturního časopisu Romano vod'ori, psychologické poradenství, workshopy, metodické příručky pro pedagogy.

Ad. vyhodnocování – když nestátní organizace dělají vyhodnocování projektů, musí tam napsat, že se to povedlo, protože jinak by nedostaly znova finanční podporu.

Některé projekty mohou působit i kontraproduktivně. Nikdo moc neví, jak se to má dobře dělat. Je s tím problém i na západě (i když to nebylo primárně na extremismus) nikdo nevěděl, co pořádně s tím, a hlavně to nejde vyhodnotit.

Problém je, že se chodí na gymnázia, kde ty problémy mezi žáky nejsou, a na učňáky, kde by se spíš mohli vyskytovat, se nechodí.

Vykládá se jim o všech skupinách, symbolech atd.. to se nemusí dělat, je to zbytečný. Měly by se zdůrazňovat jiné věci . Alternativu, v čem jsou výhody demokracie, v čem jsou výhody soužití s Romy, neukazovat pořád jen na ty zlé. To pak může působit opačně (jako protidrogové prevence – zvědavost)

Důležité je rodinné prostředí, k čemu je vede. Stejně tak první party, to prostředí (gympl X učňák)

Riziko Osamělého vlka.

1	2	3	N
---	---	---	---

Vzdělávací, kulturní a osvětové aktivity za účelem zvýšit povědomí veřejnosti o nebezpečí pravicového extremismu, rasismu a xenofobie ve společnosti - přednášky, diskuze, promítání, kampaně. Např. kampaň „*Nebyť nácek nestačí*“ (Organizace Alerta, Iniciativa Ne rasismu), „*Nedívej se černobíle*“ (Český Helsinský výbor).

Něco dobré, něco tendenční, vychází z klišé, prvoplánovost je problém, neví se moc jak na to. Ale něco může být uděláno dobře. Ti, co to dělají, neumí moc dobře působit na veřejnost, zacílit, zvolit správnou metodu komunikace. Sdělení – co chtějí sdělit. Sdělení, že náckové jsou hloupí, je nedostatečné. Buď hodný na svého nácka – podtext byl vykreslit ty lidi jako naprosté tupce, se kterými se nikdo nebude bavit a nebude chtít být jako oni. Tohle podle výzkumu mělo úspěch.

Problém je špatné zacílení – určeno všem. To je špatně.

1	2	3	N
---	---	---	---

Přímé akce – sdružování za účelem vyjádření nesouhlasu s pravicovými extremisty

Nenásilné demonstrace či pochody, jejichž cílem je vyjádřit nesouhlas s aspekty typickými pro pravicový extremismus (rasismus, xenofobie apod.), svolávány většinou neoficiálními organizacemi.

(*Alerta, Iniciativa Ne Rasismu..*)

--

1	2	3	N
---	---	---	---

Demonstrace či pochody reagující na konkrétní akci pravicových extremistů, jejichž účelem je narušit jejich demonstraci či zamezit v pochodu městem. (*Alerta, Iniciativa Ne Rasismu, Antifa,..*)

Dobré, že se to dá najevo, ale má to své meze – třeba v těch Drážďanech se útočí atd.
Pak jsou lidi, kterým nejde primárně o vyjádření nesouhlasu s náckama, ale o jiné cíle (sebe prezentace)

Když je to v mezích tak je to ok.

1	2	3	N
---	---	---	---

Neformální iniciativy, které vzniknou jako reakce na konkrétní aktivitu (demonstraci či pochod) pravicových extremistů. (Např. *Brno Blokuje, Iniciativa Nenávist není řešení, Kralupy proti neonacismu*).

--

1	2	3	N
---	---	---	---

Považujete za důležitá jakákoliv další opatření (státu či neziskových organizací) proti pravicovému extremismu, která zde dosud nebyla uvedena?

Prevence – působit na snížení radikalizace majority
exitové programy pro neonacisty
péče obětem
ačkoli to MV nespojuje, tak práce v sociálně vyloučených lokalitách, aby se běžná populace

nepřidávala k extremistům (české specifikum a velký problém)

V této části dotazníku Vás žádám o zodpovězení konkrétních otázek ohledně problematiky pravicového extremismu a opatření proti němu. Do prázdného rámečku pod otázkou prosím slovně odpovězte, včetně jakýchkoliv dalších připomínek.

U každé z otázek prosím zohledněte, z jaké pozice hodnotíte:

(zvýrazněním nebo vepsáním čísla či písmena kamkoliv k otázce)

1 – vycházím z nezpochybnitelně ověřených údajů

2 – vycházím z kvalifikovaných odhadů odborníků

3 – jde o můj odhad

N – nevím, nemohu posoudit

V roce 2011 došlo ke zrušení skupin *Task Force*, které se zabývaly hledáním řešení v boji proti extremismu a představovaly spolupráci státu, neziskových organizací a akademické obce.

Bylo působení *Task Force* přínosné?

Bylo by žádoucí obnovit podobný model spolupráce mezi sektory?

Model se neosvědčil, bylo tam moc různorodých subjektů a bylo těžké najít konsenzus, takže šli cestou bilaterálních schůzek. Není fórum, kde by se sešli všichni, ale když se potřebují sejít s někým, tak se s ním prostě sejdou.

V počátku bylo přínosné, pak už moc ne.

1	2	3	N
---	---	---	---

Jsou právní předpisy vztahující se ke kriminalitě spojené s postihem pravicového extremismu dostatečně účinné?

Jsou účinné, ale musí se s nimi umět pracovat (policie). To někdo umí, někdo ne.

1	2	3	N
---	---	---	---

Jsou právní předpisy vztahující se k internetové kriminalitě pravicových extremistů dostatečně účinné?

To je výzva pro bezpečnostní složky a pro celou společnost

1	2	3	N
---	----------	---	---

Je Česká republika úspěšná v plnění závazků plynoucích z mezinárodních dohod? (*Mezinárodní úmluva o odstranění všech forem rasové diskriminace, Úmluva o ochraně lidských práv a svobod,..*)

je

1	2	3	N
---	----------	---	---

Je věnována dostatečná pozornost plnění opatření obsažených v Koncepti s bojem proti extremismu Ministerstva vnitra?

Ne, mohlo by to být lepší.

1	2	3	N
----------	---	---	---

Děkuji Vám za spolupráci,

Anna Marie Vinařická
(anna.vinaricka@email.cz)

Březen 2013